

Aan het college van B&W
postbus 16200
3500CE Utrecht

Utrecht, 13 april 2005
ons kenmerk: SSU 05.18
betreft: **bezwaarschrift velvergunning Lucasbolwerk**

Geacht college,

U hebt in het blad 'Ons Utrecht' van 9 maart 2005 gepubliceerd het feit van verlening van een velvergunning voor 22 bomen op het Lucasbolwerk. Tegen deze vergunning hebben wij op 5 april jl. pro forma bezwaar gemaakt en daarbij gemeld dat wij binnen twee weken de volledige inhoudelijke argumentatie aan dat bezwaarschrift zouden toevoegen. Dat zullen we thans doen, na enkele algemene opmerkingen over het doel van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht (APV).

Het doel van de APV met betrekking tot bomen is het behoud van waardevolle bomen. Handelingen die het voortbestaan daarvan ernstig bedreigen behoeven daarom een velvergunning. Die handelingen, het zogenaamde vellen, zijn gedefinieerd als: *'afzagen, afhakken, verplaatsen, rooien met inbegrip van verplanten en het verrichten van handelingen, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging of ontsiering van houtopstand ten gevolge kunnen hebben.'* (APV, art. 84 lid 2, onder g). Deze definitie van handelingen waarvoor vergunning moet worden gevraagd impliceert dat de aanvrager geacht wordt zich van de gevolgen van zijn handelingen voor de bomen bewust te zijn. En dat geldt nog sterker voor de vergunningverlener, die immers naast het verlenen of weigeren van een velvergunning nog andere bevoegdheden heeft, zoals het opleggen van een instandhoudingsplicht, omschreven als volgt: *'Indien een houtopstand waarop het verbod tot het vellen als bedoeld in deze afdeling van toepassing is, door uitvoering van werkzaamheden, in het voortbestaan ernstig wordt bedreigd, kunnen burgemeester en wethouders (...) de verplichting opleggen (...) voorzieningen te treffen, waardoor die bedreigingen worden weggenomen.'* (APV, art. 91, lid 3)

De verlening van een velvergunning is het resultaat van een afweging waarbij het belang van het behoud moet worden afgewogen tegen het belang van de aanvrager. Een voorwaarde voor een goede afweging is uiteraard dat over die belangen en het gewicht ervan voldoende informatie beschikbaar is en dat die informatie ook gebruikt wordt.

Relevante informatie is dan informatie over: de bomen waar het om gaat; de waarden van die bomen; de aantasting van die waarden en de noodzaak van die aantasting.

Deze informatie is naar onze mening zeer onvolledig geweest en de afweging daardoor onvoldoende. Wij zullen dat hieronder uiteenzetten.

1) de betrokken bomen

Voor welke bomen velvergunning wordt gevraagd is in de aanvraag merkwaardig genoeg slechts indirect aangegeven, door verwijzing naar het Definitief Inrichtingsplan Lucasbolwerk van 9 juli 2004. De vergunningverlener moest het kennelijk daarin maar opzoeken. En vermoedelijk is dit de reden dat publicatie van de vergunningaanvraag de betrokken bomen niet vermeldde en dat de eerste publicatie van de vergunningverlening als betrokken bomen alle bomen op het Lucasbolwerk vermeldde. Daarna zijn dat de bomen geworden die in de bijlagen 2 en 3 van het Inrichtingsplan worden vermeld als te verwijderen (kappen of verplanten) ten behoeve van de bouw van de garage c.a. en ten behoeve van wat wordt genoemd het herstel van de historische parkstructuur.

Het gaat dan om de volgende bomen. (Zie overzicht hieronder)

Nr.	Boomsoort	Monumentaal	Leeftijd	Ø Def. Ontwerp	uit oogpunt van natuur & milieu	uit oogpunt van landschaps/-stadsschoon	uit oogpunt van cultuurhistorie	Kappen / verplaatsen		Leeftijd nu	Ø werkelijk
Voor de realisering van de garage:											
2	Pauwlonia tomentosa	nee	20	22	-	+	+	V		25	25
4	Metasequoia glyptostroboides	ja, cat. C	30	67	-	+	+	V		35	75
5	Ginkgo biloba	ja, cat. C	40	62	-	+	+	V		45	70
6	Ailanthus altissima	nee	40	49	-	+	+	K		45	60
7	Aesculus hippocastanum	nee	40	35	+	+	+	V		45	41
8	Ulmus hollandica	ja, cat. C	130	98	+	+	+	K		135	113
26	Liquidambar styraciflua	nee	30	21	-	0	+	K		35	28
27	Acer pseudoplatanus	nee	30	52	-	-	+	K		35	60
28	Tilia vulgaris	nee	30	25	+	+	+	V		35	30
30	Tilia vulgaris	nee	6	13	+	0	+	K		11	16
32	Tilia vulgaris	ja, cat. B	80	63	+	+	+	V		85	66
73	Quercus robur	nee	20	18	+	-	+	K		25	24
Voor het herstel van de parkstructuur:											
17	Ginkgo biloba	nee	40	53	-	+	-	K		45	63
18	Acer pseudoplatanus	nee	40	37	-	-	-	V		45	41
19	Crataegus crus-galli	nee	30	13	-	-	-	K		35	14
20	Acer pseudoplatanus	nee	30	32	-	-	-	K		35	36
22	Platanus acerifolia	nee	10	10	-	-	-	V		15	14
23	Acer pseudoplatanus	nee	30	35	-	-	-	K		35	41
24	Robinia pseudoacacia	nee	20	26	0	-	-	K		25	28
61	Aesculus x carnea	nee	10	9	-	-	-	V		15	18
63	Acer pseudoplatanus	nee	40	35	-	-	-	K		45	40
65	Crataegus laevigata 'Plena'	nee	80	34	-	-	-	K		85	34

Het is gelet op de definitie van vellen opmerkelijk dat de aanvraag voor velvergunning tot deze bomen beperkt is. Het is namelijk te voorzien dat realisering van de parkeergarage c.a. zeker of mogelijk zal leiden tot ernstige aantasting van bomen, te onderscheiden in de volgende situaties:

- bomen staan met (een gedeelte van) hun kroonprojectie op de plaats van de geplande boven- en ondergrondse bouwwerken;
- bomen ondervinden schade door werkzaamheden aan kabels & leidingen in hun wortelgebied of daarin worden nieuwe kabels & leidingen aangelegd;
- bomen staan met (een gedeelte van) hun kroonprojectie in de bouwlogistieke zone;
- bomen ondervinden mechanische beschadigingen door auto's, hijskranen e.d.;
- bomen ondervinden schade door veranderingen van de grondwaterstand;
- bomen krijgen parkeerplaatsen van werknemers (van de bouw of van de schouwburg) binnen hun kroonprojectie en
- bomen moeten wijken in verband met het herstel van de parkstructuur.

De vergunning gaat alleen over de situaties onder a) en g) waarbij al direct opgemerkt kan worden dat boom nr. 1 (vanwege de hellingbaan naar het fietstransferium) en boom nr. 10 (vanwege de ronde bouwput) buiten beschouwing zijn gelaten terwijl situatie a) wel van toepassing is.

Om welke bomen het gaat in de andere situaties is in zoverre onbekend dat actuele informatie daarover ontbreekt (blijkens herhaald verzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur, Wob). Maar op grond van oudere informatie kan worden gesteld dat een flink aantal (andere) bomen in die andere situaties komen te verkeren. In situatie b komt in ieder geval boom nr. 1 te verkeren. (Deze boom krijgt dus te maken met de situaties a, b en, vanwege alle werkzaamheden er direct omheen waarschijnlijk ook nog met de situaties c en d.) In situatie c zouden, uitgaande van de informatie over de bouwlogistiek bij het ontwerp uit november 2003 (exclusief de toen geplande noodbrug) tenminste 7 bomen terecht komen (de nrs. 16, 21, 25, 29, 31, 33 en 34).

Totaal zijn dit al 9 bomen extra, nog afgezien van de bomen die in de situatie d t/m f komen te verkeren.

Conclusie

Er zijn veel meer bomen betrokken bij de realisering van de garage dan de 22 waar in het kader van de vergunningverlening van is uitgegaan.

2) de waarden van die bomen

a) de beschouwde betrokken bomen

Bij de velvergunning is een overzicht gevoegd met gegevens over de bomen waaronder de eventuele monumentale status en de waarden uit het oogpunt van natuur & milieu, landschaps/stadsschoon en cultuurhistorie. Dit overzicht is gebaseerd op de inventarisatie uit het Inrichtingsplan waaraan de waarden uit het oogpunt van natuur & milieu, landschaps/stadsschoon en cultuurhistorie zijn toegevoegd. Wat allereerst opvalt is dat van deze bomen de gegevens over stamdiameter en leeftijd niet (meer) kloppen. De door ons opgemeten diameters blijken af te wijken van de opgegeven maten. (Zie overzicht hierboven) De diameter is van belang omdat voor een boom met een diameter van 15 cm of meer een velvergunning verplicht is. Dat zijn ze allemaal op twee na. (In tegenstelling tot de publicatie die er drie vermeldt.) En dan de leeftijden. In de bomeninventarisatie van 8 februari 2000 van F. v.d. Brink, bijlage 4 van het 'Aanvullend haalbaarheidsonderzoek parkeergarage Lucasbolwerk' van oktober 2001, hebben de bomen precies dezelfde leeftijden als in het huidige overzicht. Alle leeftijden kunnen dus tenminste met 5 jaar worden vermeerderd. (Zie overzicht.) Dat betekent dat niet 9 maar 16 van de 22 bomen ouder zijn dan 30 jaar. Ze behoren daarmee tot de categorie oudere bomen waarover de Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER) voor het Lucasbolwerk van 1996 zich uitsprekt. (Dat daarin met 'oudere bomen' bedoeld is bomen ouder dan 30 jaar blijkt uit een interne discussie uit augustus 2001, waarover ons informatie is verstrekt in het kader van een Wob-verzoek) Dit heeft consequenties voor de waardering die hieronder aan bod komen.

De waarden uit het oogpunt van natuur & milieu, landschaps/stadsschoon en cultuurhistorie zijn ingevuld met een + = waardevol, 0 = neutraal en - = minder waardevol. Deze waarden en de invulling zijn nieuw ten opzichte van de inventarisatie uit het Inrichtingsplan waarop het overzicht is gebaseerd.

Hoe tot de invulling is gekomen blijft volstrekt onduidelijk.

Zo is niet duidelijk of en in hoeverre bij die invulling gewicht is toegekend aan het feit dat de bomen deel uitmaken van een beschermd stadsgezicht en van een Rijksmonument. Evenmin is duidelijk of en in hoeverre gewicht is toegekend aan de waarderingen in de CHER en in het onderzoek, door Maes & Albers in opdracht van de gemeente verricht, waarvan de resultaten zijn gerapporteerd in 'Singelplantsoen Utrecht, cultuurhistorische waarden en aanbevelingen' van september 2002.

En ook is niet duidelijk waarom nu net de 10 bomen die weg moeten vanwege parkherstel op 28 van de 30 punten 'minder waardevol' scoren. Minder waardevol? Ten opzichte van wat en waarom? Alleen al op grond van de leeftijd behoren 7 van de 10 bomen tot de oudere bomen die volgens de CHER gehandhaafd dienen te worden.

b) de niet beschouwde betrokken bomen

Hierboven is aangegeven dat veel meer bomen betrokken zijn bij de realisering van de garage dan de 22 waar in het kader van de vergunningverlening van is uitgegaan. De 9 al concreet genoemde (de nrs. 1, 10, 16, 21, 25, 29, 31, 33 en 34) zijn allemaal oudere bomen en daarvan zijn er 7 monumentaal (2x categorie A en 5x categorie B).

Conclusie.

De waarden van de 22 bomen lijken onvoldoende onderbouwd en de bomen lijken daardoor ondergewaardeerd te zijn; voor de 10 bomen die weg moeten vanwege parkherstel is dat zeker het geval. Onder de andere betrokken bomen zullen ook nog heel wat waardevolle bomen zijn, waaronder monumentale van de categorie A en B.

3) de aantasting van de waarden

a) de beschouwde betrokken bomen

Van de 22 beschouwde bomen worden er 13 gekapt, 6 voor de garage en 7 voor het herstel. Die aantasting is dus totaal en duidelijk. Minder duidelijk is dat bij de resterende 9 bomen die verplant worden. Er lijkt te worden aangenomen dat verplanten zonder meer gelijk staat aan behoud. Maar verplanting is, vergeleken met handhaving en bescherming van de wortelzone, in ieder geval een vorm van aantasting. En die aantasting is groter als bomen twee keer worden verplant wat het geval is bij de bomen 2, 4 en 5. Ook de eigenschappen van de nieuwe definitieve plaats zijn van belang voor het voortbestaan. Zo zal naar onze mening de verplanting van boom nr. 18 naar de overzijde van het pad niet slagen omdat er op de nieuwe plaats te weinig ruimte is vanwege de grote kroon van de aldaar staande 3-stammige iep. Ook de verplanting van boom nr. 32, geven wij weinig kans van slagen omdat voor de beoogde verschuiving van deze 85-jarige linde de ruimte ontbreekt.

Aan de aantasting door verplanting wordt in de velvergunning geen aandacht besteed.

b) de niet beschouwde betrokken bomen

Dat er sprake zal zijn van aantasting is duidelijk. Om de ernst daarvan vast te stellen zijn gegevens nodig over het bouwproces en de bedreigende handelingen in verband daarmee. De gevolgen van de realisering hadden door de aanvrager behoren te worden aangegeven en/of door de beoordelaar te worden opgevraagd. Dat is niet gebeurd.

Daartegenover dient van de bomen onderzocht te worden wat de gevoeligheid is, zowel bovengronds als ondergronds, voor die handelingen. Ook dat is niet gebeurd. Met name had onderzocht behoren te worden waar zich de wortels van de bomen bevinden; de wortelzone, waarvoor als benadering in eerste instantie de kroonprojectie kan worden aangehouden.

In de velvergunning komt dit alles niet aan de orde.

Conclusie

Van de beschouwde bomen is de aantasting onvoldoende onderzocht. De aantasting van de niet beschouwde bomen, de bomen waarvoor ten onrechte geen velvergunning is gevraagd, heeft geen enkele aandacht gekregen.

4) de noodzakelijkheid van de aantasting

In de velvergunning wordt de noodzakelijkheid van de aantasting als gegeven beschouwd en daarvoor wordt verwezen naar de, in het kader van de artikel 19 procedure geleverde, ruimtelijke onderbouwing van het bouwplan. En daarin zou ook de afweging met betrekking tot de bomen al hebben plaatsgevonden.

De noodzaak van de parkeergarage is in de ruimtelijke onderbouwing echter niet aangetoond en valt ook niet aan te tonen. Dat is door ons (en anderen) reeds uitvoerig betoogd in inspraakreacties en zienswijzen in het kader van diezelfde artikel 19 procedure. Dat de parkeergarage er moet komen wordt niet onderbouwd maar gewoon gesteld, als gegeven beschouwd, omdat het bij de vorming van het huidige college is afgesproken. De realisering van de garage is dus niet afgewogen tegen de vele nadelige gevolgen waaronder die met betrekking tot de bomen. Veel van die nadelige gevolgen worden in de ruimtelijke onderbouwing zelfs niet eens benoemd. De afweging moet nog plaatsvinden en voor wat de bomen betreft daar waar dat behoort te gebeuren: bij de behandeling van de aanvraag voor de velvergunning.

De noodzaak van het herstelplan wordt ook als een gegeven beschouwd omdat daar 19 jaar geleden door de raad toe besloten is. Maar daarbij was geen sprake van inpassing van een parkeergarage met alles wat daarbij hoort (hellingbanen, toegangsgebouwen, lichtkoepel, verlichting e.d.). Bovendien is het herstel m.b.t. de bomen rigouzeuzer dan dat wat in de Beheervisie Singelgebied 2003 (par. 7.7) wordt aangegeven. Daarin wordt het verwijderen van bomen ten behoeve van het herstel van de oorspronkelijke structuur beperkt tot bomen die na 1970 zijn geplant; de verwijdering van tenminste 4 bomen is daarmee in strijd.

Conclusie

Zowel de noodzaak van de realisering van de garage als van het herstelplan zijn niet onderzocht maar ten onrechte als gegeven beschouwd.

5) de afweging

De hierboven aangegeven tekortkomingen met betrekking tot het aantal betrokken bomen, de waarde van die bomen en de aantasting daarvan betekenen dat de belangen van de bomen ernstig ondergewaardeerd zijn.

Aan de vraag of de velvergunning eigenlijk wel verenigbaar is met de randvoorwaarde uit de geldende CHER: *'Alle oudere bomen dienen te worden gehandhaafd en zo nodig beschermd en hun wortelgebied ter*

grootte van de kroonprojectie dient te worden ontzien. ' wordt geen woord gewijd, aan de strijdigheid met de Beheervisie 2003 trouwens ook niet.

Daartegenover zijn de belangen van de aanvrager, door ze niet te onderzoeken maar als gegeven te beschouwen, belangrijk overgewaardeerd.

Van een eerlijke afweging kan zo geen sprake zijn: er wordt geen recht gedaan aan het belang van het behoud van de bomen.

6) de relatie met de monumentenvergunning

Tenslotte willen wij nog opmerken dat in de velvergunning geen enkele relatie is gelegd met de monumentenvergunning. Dit is naar onze mening onjuist.

Onze eindconclusie is dat, gelet op de vele hierboven aangegeven tekortkomingen, de velvergunning ten onrechte is verleend. Wij verzoeken u daarom deze velvergunning te vernietigen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Stichting Singelgebied Utrecht

Th.P.F. Haffmans
Lange Jansstraat 43
3512 BA Utrecht